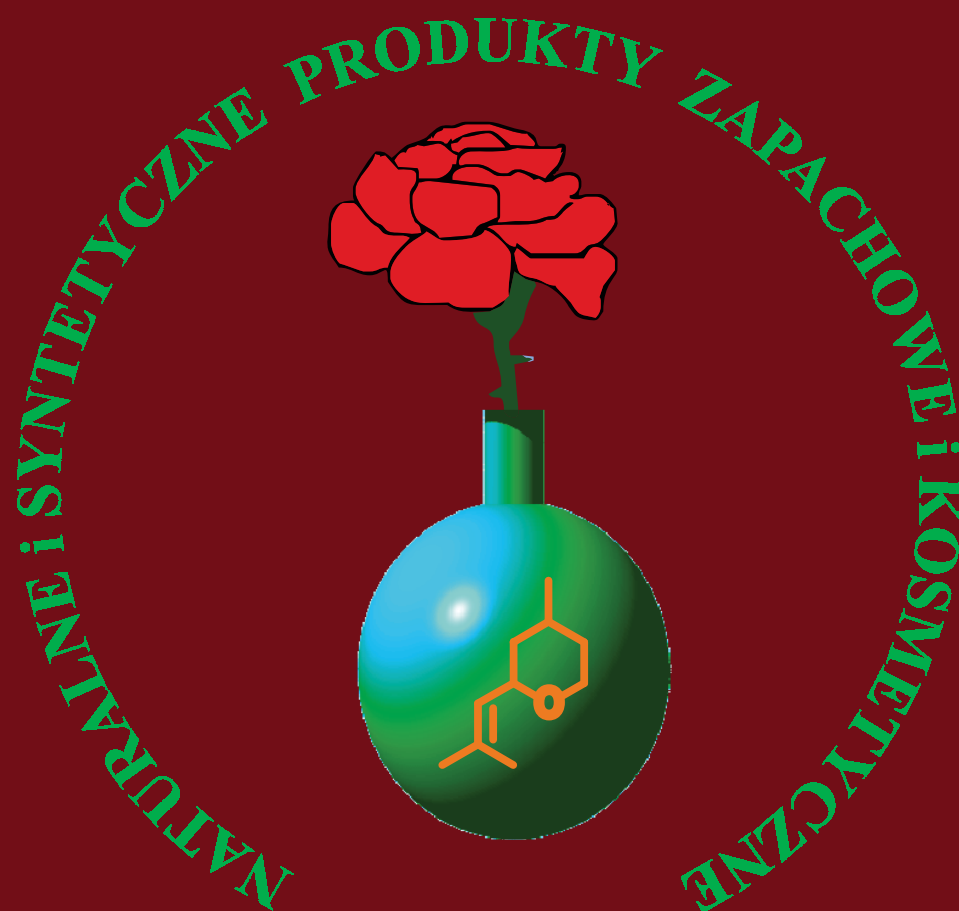

VI KRAJOWE SYMPOZJUM

Łódź, 24 – 26 czerwca 2015

**INSTYTUT PODSTAW CHEMII ŻYWNOSCI
WYDZIAŁ BIOTECHNOLOGII I NAUK O ŻYWNOSCI
POLITECHNIKA ŁÓDZKA**

Komitet Naukowy

dr hab. Marek Gliński	Politechnika Warszawska, Wydział Chemiczny, Warszawa
prof. dr hab. Zbigniew Janeczko	Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum, Kraków
prof. dr hab. Józef Kula	Politechnika Łódzka, Instytut Podstaw Chemii Żywności, Łódź
prof. dr hab. Stanisław Lochyński	Politechnika Wrocławska, Zakład Chemii Bioorganicznej, Wrocław Wyższa Szkoła Fizjoterapii we Wrocławiu, Instytut Kosmetologii, Wrocław
prof. dr hab. Ewa Osińska	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Katedra Roślin Warzywnych i Leczniczych, Warszawa
dr Magdalena Sikora	Politechnika Łódzka, Instytut Podstaw Chemii Żywności, Łódź
prof. dr hab. Czesław Wawrzeńczyk	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Katedra Chemii, Wrocław
prof. dr hab. n. farm. Lucjusz Zaprutko	Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Katedra i Zakład Chemii Organicznej, Poznań
prof. dr hab. Renata Zawirska-Wojtasiak	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Zakład Koncentratów Spożywczych, Poznań

Komitet Organizacyjny

Danuta Kalemba (przewodnicząca), Anna Wajs-Bonikowska (sekretarz), Radosław Bonikowski, Anna Kurowska, Agnieszka Maciąg, Jolanta Stołowska-Druri

Wydawca: Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności Politechniki Łódzkiej

ISBN 978-83-924145-7-5

Nakład 150 egz.

Druk: Studio Poligrafii i Reklamy Wolak

Ekstrakty roślinne z nagietka pozyskiwane w warunkach nadkrytycznych

Sylwia Pabiś,^{*} Magdalena Sikora

Instytut Podstaw Chemii Żywności, Politechnika Łódzka

ul. B. Stefanowskiego 4/10, 90-924 Łódź

^{*}*sylwia.pabis@dokt.p.lodz.pl*

Nagietek lekarski (*Calendula officinalis* L.) to jednoroczna roślina należąca do rodziny astrowatych (*Asteraceae*). Można ją spotykać w wielu przydomowych ogrodach. Kwiaty nagietka są znane i wykorzystywane od stuleci. Stosuje się je w kosmetyce, dermatologii, jako surowiec leczniczy, a także dodatek do żywności.

Nagietek posiada bogaty oraz zróżnicowany skład. Ważną grupę związków obecnych w roślinie stanowią saponiny, będące pochodnymi kwasu oleanowego. W nagietku występują również triterpenowe alkohole oraz ich estry, a także znaczna ilość flawonoidów. Za żółtopomarańczową barwę jego kwiatów odpowiedzialne są przede wszystkim karotenoidy. W roślinie występują również: polisacharydy, fitosterole, kumaryny, chinony, olejek eteryczny, itd.

Nagietek oraz otrzymany z niego preparaty wykazują szereg pozytywnych właściwości. Można tu wymienić m.in. działanie przeciwzapalne, rozkurczowe, antyoksydacyjne, promieniochronne, przeciwnowotworowe, przeciwdrobnoustrojowe oraz przeciwwirusowe. Jedną z ważniejszych właściwości tej rośliny jest stymulacja gojenia ran, co od wieków wykorzystywane było w medycynie ludowej. Pojawiają się również informacje na temat jego działania anty-HIV.

Z kwiatów nagietka otrzymuje się przede wszystkim ekstrakty. Coraz większą popularność zyskują wyciągi pozyskiwane w warunkach nadkrytycznych, będące produktami o wysokiej jakości, zawierającymi wyłącznie składniki biologicznie czynne obecne w surowcu. Ekstrakt nadkrytyczny z nagietka to lepka, gęsta ciecz o intensywnym, ziołowym zapachu. Zidentyfikowano w nim 113 związków lotnych, wśród których główne grupy stanowiły tlenowe pochodne monoterpenu i węglowodory seskwiterpenowe. Dominującym składnikiem okazała się kamfora. Jej zawartość wyniosła 20,9%. Pozostałe związki lotne obecne w wyciągu to: σ -kadinen (7,9%), γ -kadinen (6,5%), *cis*- α -tujon (7,7%), α -murolen (4,0%), 1,8-cyneol (3,7%) oraz (*E*)- β -kariofilen (3,6%). Ekstrakt nadkrytyczny z nagietka wprowadzony do wyrobów kosmetycznych, takich jak: krem lekki (emulsja o/w), krem tłusty (w/o), balsam (o/w) oraz płynny preparat myjący, nadawał im ładny kolor, zapach oraz zapewniał określone działanie kosmetyczne.

Praca została wykonana w ramach grantu nr PBS1/A5/18/2012 „Opracowanie nowej generacji, ekologicznych, naturalnych, bezpiecznych w stosowaniu kosmetyków i produktów chemii gospodarczej z udziałem ekstraktów roślinnych otrzymany w warunkach nadkrytycznego CO₂, 2012 – 2015.